

Vergaderjaar 2008–2009

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 196

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 november 2008

Bijgaand stuur ik u de geannoteerde agenda toe ten behoeve van de VTE-Raad over telecommunicatie die op 27 november as. bijeen zal komen in Brussel.

De belangrijkste onderwerpen op de agenda betreffen besluitvorming over de herziening van EU-reguleringskader voor de telecomsector en besluitvorming over de aangepaste en uitgebreide verordening over roaming. Daarnaast zullen conclusies worden aangenomen over de mededeling van de Commissie over toekomstige netwerken en het internet en zal er worden gesproken over de reguliere herziening van de richtlijn Universele Dienstverlening.

Tevens zal ik in deze brief ingaan op onbedoelde roaming in de grensgebieden, zoals ik uw Kamer heb toegezegd tijdens het AO ter voorbereiding van de afgelopen Raad in juni.

De staatssecretaris van Economische Zaken,
F. Heemskerk

BIJLAGE GEANNOTEEERDE AGENDA VTE-RAAD TELECOMMUNICATIE

Agendapunten	Behandeling
Herziening regelgevend kader telecom-sector	Politiek akkoord
Mededeling omvang universele dienst	Gedachtewisseling
Mededeling toekomstige netwerken en het internet	Raadsconclusies
Roaming	Gemeenschappelijke aanpak

Herziening EU regelgevend kader voor de elektronische communicatiesector

Politiek akkoord

Het Franse voorzitterschap zet in op een politiek akkoord op het totale pakket voor de herziening van het bestaande regelgevend kader voor de elektronische communicatiesector. Het regelgevend kader bestaat uit vijf richtlijnen: de Kaderrichtlijn, de Toegangsrichtlijn, de Machtigingsrichtlijn, de Universele Dienstrichtlijn en de Bijzondere Privacyrichtlijn. Er zal een nieuwe verordening worden toegevoegd aan het pakket, waarmee een nieuw Europees samenwerkingsverband van nationale toezichhouders wordt opgericht. In de Raad zal een besluit worden genomen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Ofschoon de onderhandelingen nog in volle gang zijn, lijkt een politiek akkoord haalbaar. Onderstaande toelichting gaat in op de achtergrond van het pakket en het proces van behandeling voor de komende periode. Achtereenvolgens wordt de inhoudelijke voortgang en de Nederlandse inzet besproken voor de belangrijkste elementen van de voorstellen.

Achtergrond en proces

Het EU regelgevend kader voor de elektronische communicatiesector bepaalt in belangrijke mate de inhoud van de nationale regelgeving (Telecommunicatiewet en daarop gebaseerde lagere regelgeving). De richtlijnen in het pakket bevatten voornamelijk verplichtingen voor lidstaten en laten slechts beperkt ruimte voor afwijkingen en toevoegingen. De voorstellen van de Europese Commissie voor herziening van het regelgevend zijn inhoudelijk gezien minder ingrijpend dan bij de vorige herziening (2002). Toen werd het kader voor de regulering van markten flink aangepast. In de huidige voorstellen van de Commissie ligt het accent meer op versterking van de interne markt door: meer bevoegdheden voor de Commissie om consistentie van marktbesluiten af te kunnen dwingen en meer mogelijkheden voor harmonisatie van het beleid van lidstaten door middel van uitbreiding van de mogelijkheden voor comitologie.

Het Europees Parlement (EP) stemde in september over de voorstellen van de Commissie (voor de positie van het EP op de diverse onderdelen zie hierna). In geval de Raad tot een politiek akkoord kan komen, zal het voorzitterschap op basis van het politiek akkoord in overleg treden met het EP en de Commissie. Naar verwachting zullen de onderhandelingen begin 2009 formeel kunnen worden afgerond. De richtlijnen en de verordening kunnen dan worden vastgesteld en gepubliceerd. De richtlijnen moeten binnen 15 maanden na publicatie worden geïmplementeerd in nationale regelgeving.

Nederland heeft eind 2006 en begin 2008 haar standpunten ten aanzien van de voorstellen aan de Europese Commissie toegestuurd. Deze standpunten zijn destijds ook uw Kamer toegegaan (TK 2006–2007, 28 851, nr. 54 en 2007–2008, 28 851, nr. 81) en gebruikt als inzet voor de discussie met andere lidstaten. Hieronder wordt voor de belangrijkste onderwerpen aangegeven in welke richting het standpunt van de lidstaten gaat en wat de Nederlandse inzet is.

Bevoegdheden Commissie ten aanzien van marktbesluiten van nationale toezichthouders

De bevoegdheidsverdeling tussen Commissie en nationale toezichthouders waar het gaat om het goed of afkeuren van marktbesluiten is het meest betwiste element in de Kaderrichtlijn. Op basis van het huidige regelgevend kader heeft de Commissie veto-bevoegdheden ten aanzien van twee onderdelen van een besluit van nationale toezichthouders: de marktafbakening en de vaststelling van aanmerkelijke marktmacht. Tevens stelt de Commissie, na advies van de European Regulators Group (ERG) een lijst van relevante markten vast, die onderzocht moeten worden door de nationale toezichthouders. De Commissie heeft voorgesteld om de veto-bevoegdheden uit te breiden naar de verplichtingen (de concrete maatregelen, zoals toegangsverplichtingen en prijsregulering) die een nationale toezichthouder oplegt aan partijen met aanmerkelijke marktmacht. Ten aanzien van de lijst met relevante markten heeft de Commissie geen wijzigingsvoorstellen gedaan.

De lidstaten willen geen uitbreiding veto-bevoegdheden naar het opleggen van verplichtingen. De Commissie mag slechts een opinie geven of een aanbeveling doen, maar geen veto uitspreken. De toezichthouder beslist dus zelfstandig welke verplichtingen worden opgelegd, maar zal deze keuze wel moeten kunnen verantwoorden bij de rechter. De bestaande veto-bevoegdheden ten aanzien van afbakening van de markt en vaststelling van aanmerkelijke marktmacht kunnen worden gehandhaafd. Voor de vaststelling van de lijst van relevante markten zal de Commissie volgens het huidige voorstel vooraf advies moeten vragen aan de lidstaten.

Het EP wil de Commissie een geclausuleerde veto-bevoegdheid voor het opleggen van verplichtingen geven. Alleen indien ook de nieuwe Europese toezichthouder (zie hierna) de maatregelen van de nationale toezichthouder niet verdedigbaar acht zou de Commissie een veto op kunnen leggen. De bestaande veto-bevoegdheden kunnen blijven bestaan. Ten aanzien van de lijst met relevante markten heeft het EP geen wijzigingsvoorstellen gedaan.

De positie van de lidstaten is niet geheel in lijn met het Nederlandse standpunt. Nederland wil ook de bestaande veto-bevoegdheden omzetten in aanbevelingen of opinies, zodat ze niet meer formeel dwingend zijn en de nationale toezichthouder de zelfstandig besluiten kan nemen. De andere lidstaten steunen Nederland op dit punt niet. In dit kader is ook de lijst van relevante markten van belang. Met deze lijst wordt de facto de scope van ex-ante marktregulering afgebakend. Markten die niet op deze lijst staan (bijvoorbeeld toegang tot de kabel) kunnen niet ex-ante gereguleerd worden, tenzij wordt voldaan aan zware criteria. Nederland wil dat lidstaten meer invloed krijgen op de samenstelling van deze lijst door invoering van een regelgevende procedure (instemming lidstaten), terwijl de meeste lidstaten willen volstaan met een adviesprocedure (advies lidstaten).

Het Nederlandse standpunt is voornamelijk gebaseerd op de ervaringen met de wijze waarop de Commissie in de praktijk gebruik heeft gemaakt van haar vetobevoegdheden. Indien de Commissie in haar optreden meer terughoudendheid zou hebben betracht (ingrijpen beperken tot evidente gevallen van strijdigheid met het regelgevend kader), zouden de bezwaren minder groot zijn geweest. Met name in het kabeldossier vindt Nederland dat deze terughoudendheid in het verleden heeft ontbroken. Nederland kan zich op dit punt dan ook niet vinden in het standpunt van de overige lidstaten.

De oprichting van een Europese toezichthouder

Onderdeel van het pakket vormt een voorstel om een Europees agentschap op te richten waarin de nationale toezichthouders samenwerken. Dit agentschap zou de Commissie moeten gaan adviseren op alle beleids-terreinen van het regelgevend kader. Het agentschap zou geen besluitvormende taken krijgen, behalve op het gebied van de verdeling van Europese bedrijfsnummers. In het voorstel worden 134 werknemers voorzien en een jaarlijks budget oplopend naar € 28 mln. De nieuwe Europese toezichthouder zal de adviesrol van de lidstaten overnemen ten aanzien van concept-vetobeslissingen van de Commissie.

De lidstaten wijzen het voorstel voor de oprichting van een agentschap af. Niettemin wordt de noodzaak tot versterking van de samenwerking tussen nationale toezichthouders onderkend. Om hier invulling aan te geven, stellen de lidstaten voor de bestaande European Regulators Group (ERG), een samenwerkingsverband van nationale toezichthouders, te versterken. De taken van deze groep worden formeel verankerd in de richtlijnen. Over de mate van versterking van het ondersteunend apparaat vindt nog discussie plaats. De nieuwe ERG moet gaan adviseren over een breed veld van onderwerpen met uitzondering van veiligheid en spectrumbeheer. De vaststelling van adviezen moet plaatsvinden op basis van een tweederde meerderheid, waarbij elke toezichthouder één stem heeft.

Het EP volgt grotendeels dezelfde lijn als de Raad, maar wil wel een stevig ondersteunend apparaat (35–40 fte). Het EP heeft een voorkeur voor cofinanciering, zonder aan te geven hoe de verdeling van de kosten over de Commissie en de toezichthouders/lidstaten zou moeten zijn.

Nederland wil een duidelijke versterking van de bestaande ERG, niet alleen door formele verankering van de taken in de richtlijnen maar ook qua bemensing. De vernieuwde ERG kan daardoor effectiever zorgen voor consistentie in besluiten van toezichthouders en ook stevige adviezen aan de Commissie geven. De vernieuwde ERG zou zich vooral moeten richten op ex-ante marktregulering. Veiligheid en spectrumbeheer zouden buiten het werkkterrein van de groep moeten vallen, met uitzondering van de daaraan verbonden mededingingsaspecten. Nederland vindt een agentschap onwenselijk, om bureaucratie te vermijden en om ervoor te zorgen dat het een efficiënt en effectief orgaan van nationale toezichthouders blijft. Nederland kan zich vinden in het meerderheidsstandpunt van de lidstaten, met de aantekening dat de ERG voldoende capaciteit moet krijgen om effectiever zijn werk te kunnen doen. Daarvoor is een duidelijke versterking ook in termen van bemensing wenselijk.

Versterking van de onafhankelijkheid van toezichthouders

De Commissie stelt, met steun van het EP, voor om de nationale toezichthouders voor alle taken die worden genoemd in de richtlijnen *politiek onafhankelijk* te maken. Nu geldt alleen de eis van *economische onafhankelijkheid* (geen belangen in telecombedrijven).

De lidstaten willen politieke onafhankelijkheid alleen accepteren waar het gaat om het toezicht op ex-ante marktregulering, maar niet voor spectrumbeheer en voor andere taken, gelet op de grote publieke belangen die met het spectrumbeheer zijn gemoeid en de directe verbanden met andere overheidstaken zoals de publieke omroep.

Nederland wil dat alleen politieke onafhankelijkheid voor ex-ante marktregulering wordt voorgeschreven. Spectrumbeheer moet er bijvoorbeeld niet onder vallen, want dat zou betekenen dat de Nederlandse overheid geen invloed meer zou hebben op de verdeling van bijvoorbeeld omroepvergunningen. Ook moet een toezichthouder geen algemeen geldende regels kunnen maken.

Harmonisatie

Ter tafel ligt een Commissievoorstel om op alle belangrijke onderwerpen meer met comitologie te gaan werken. Het gaat dan om een nadere uitwerking van open normen in richtlijnen in lagere regelgeving op EU-niveau. De onderwerpen worden in algemene zin omschreven (nummerbeleid, consumentenbeleid, gehandicaptenbeleid e.d.) waarbij meestal de regelgevende procedure met toetsing wordt voorgesteld om de details uit te werken. Deze procedure waarborgt de betrokkenheid van het EP. Op het gebied van spectrumbeleid heeft de Commissie al concrete voorstellen gedaan voor harmonisatie onder andere op het gebied van de uitgifte van vergunningen en de verhandelbaarheid van vergunningen. Daarnaast wordt voorgesteld het principe van flexibilisering van het vergunninggebruik – waardoor bedrijven meer ruimte krijgen om zelf te bepalen welke technieken ze willen gebruiken en welke diensten ze aan willen bieden – als uitgangspunt te verankeren in de richtlijnen.

De lidstaten zijn merendeels zeer huiverig voor meer harmonisatie en steunen de voorstellen van de Commissie om meer harmonisatie mogelijk te maken niet. Met name ook de concrete voorstellen voor harmonisatie op het gebied van spectrumbeleid worden niet gesteund. Over een meer geharmoniseerde aanpak bij echte pan-Europese diensten (bijvoorbeeld satelliet) vindt nog discussie plaats.

Het EP neemt een tussenpositie in. Het EP wil ook meer harmonisatiemogelijkheden op alle onderdelen van de telecommunicatiemarkt. Het EP wil meer invloed op het spectrumbeleid en stelt voor om een nieuw spectrumcomité op te richten en de bestaande Radio Spectrum Policy Group (RSPG) opdracht te geven om strategische keuzes ten aanzien van toekomstig spectrumgebruik te formuleren.

Nederland is ook terughoudend ten aanzien van meer harmonisatie op het gebied van spectrumbeheer, maar steunt wel een Europese aanpak voor echte pan-Europese diensten. Ook kan Nederland instemmen met een versterking van de strategische rol van de RSPG zoals het EP voorstelt.

Functionele scheiding

Onderdeel van het pakket vormt het voorstel om de nationale toezichthouders de bevoegdheid te geven om een functionele scheiding van netwerk en dienstverlening voor te schrijven. In de bestaande situatie moeten de lidstaten meestal eerst regelgeving vaststellen waarbij de toezichthouder zo'n bevoegdheid wordt verleend. In het voorstel verdwijnt deze voor-schakeling van nationale wetgeving. De Commissie moet het opleggen van een dergelijke verplichting wel vooraf goedkeuren. De meningen van de lidstaten lopen sterk uiteen, maar er tekent zich een meerderheid af voor het opnemen van functionele scheiding als nieuwe

maatregel. De verplichting hiertoe zou dan alleen opgelegd moeten kunnen worden als de gewone (toegangs)verplichtingen niet effectief zijn (*last resort*). Het EP steunt de lidstaten. Ook Nederland ziet functionele scheiding als laatste redmiddel, wanneer de reguliere (toegangs)maatregelen zijn uitgeput. Nederland kan zich goed vinden in het standpunt van de lidstaten.

Privacy, veiligheid en toegankelijkheid voor gehandicapte gebruikers

De Commissie zet in op een meldplicht voor inbreuken op de privacy en voor onderbrekingen van de dienstverlening. Serieuze privacyinbreuken moeten direct worden gemeld aan de betrokken gebruikers, zodat deze maatregelen kan treffen ter voorkoming of beperking van schade. Inbreuken op de veiligheid en integriteit die bijvoorbeeld hebben geleid tot onderbreking van de dienstverlening moeten worden gemeld aan de nationale toezichthouder. Daarnaast moeten lidstaten worden verplicht om maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat ook gehandicapten zo volledig mogelijk gebruik kunnen maken van elektronische communicatiediensten. De lidstaten en het EP steunen deze voorstellen.

Een goede benutting van de mogelijkheden van elektronische communicatiediensten is alleen mogelijk indien gebruikers er op kunnen vertrouwen dat het gebruik van deze diensten voldoende veilig is. Dat geldt met name voor de bescherming van persoonlijke gegevens en de veiligheid en integriteit van netwerken. Een meldingsplicht kan daarbij een belangrijke rol spelen. Daarvoor is noodzakelijk dat voldoende duidelijk is welke inbreuken moeten worden gemeld door wie en aan wie. Op dit punt heeft Nederland een voorkeur om de mogelijkheid op te nemen om dit in comitologie nader uit te werken teneinde een meer effectieve uitvoering te vergemakkelijken. Nederland kan zich vinden in het standpunt van de meerderheid van lidstaten, maar een nadere uitwerking van de te nemen maatregelen in comitologie is wenselijk.

Nederland is van mening dat het juist voor gehandicapten belangrijk is om optimaal gebruik te kunnen maken van elektronische communicatievoorzieningen. Om daadwerkelijk stappen te kunnen zetten, moet volgens Nederland ook geschetst worden hoe deze verplichting in de Universeledienstrichtlijn ingevuld zal gaan worden. Ook op dit punt zou comitologie behulpzaam kunnen zijn. Een voorbeeld van een comitologiemaatregel is het verplicht treffen van voorzieningen van een teksttelefoon voor doven en slechthorenden.

Mededeling over de omvang van de universele dienst

Gedachtewisseling

De Raad zal van gedachten wisselen over de tweede periodieke evaluatie van de omvang van de universele dienst in elektronische communicatie die de Europese Commissie in september van dit jaar heeft uitgebracht. De herziening volgt uit een vereiste op grond van de Universeledienstrichtlijn. Met de mededeling zoekt de Commissie het debat met belanghebbenden om in 2010 te komen met concrete voorstellen voor aanpassing van Universeledienstrichtlijn.

De universele dienst met betrekking tot elektronische communicatie moet volgens de richtlijn ervoor zorgen dat iedereen die dat wil, toegang krijgt tot diensten die essentieel zijn voor deelname aan de samenleving en waartoe de meeste burgers al toegang hebben, via marktwerking of door overheidsingrijpen in geval van marktfalen. Het gaat om diensten die breed beschikbaar zijn, door een meerderheid worden gebruikt en onmis-

baar zijn voor een volwaardige deelname aan de samenleving, maar die voor een minderheid niet tegen een redelijke prijs toegankelijk zijn. Wanneer een dienst in de zin van de richtlijn als «universele dienst» wordt aangemerkt, levert dat voor de lidstaten de verplichting op de toegang tot de betreffende dienst tegen een redelijke prijs voor iedereen mogelijk te maken, hetzij via overheidsingrijpen (opleggen van universele dienstverplichting), hetzij via marktwerking.

De Commissie is verplicht om elke drie jaar de omvang van de universele dienst te evalueren om te bezien of de universele dienst in het licht van de sociale, economische en technologische ontwikkelingen moet worden uitgebreid. Deze mededeling beziet of twee diensten aan de universele dienstverplichting zouden moeten worden toegevoegd, en concludeert in beide gevallen dat dit niet nodig is.

- Mobiele communicatie: dankzij concurrentie beschikt de consument over een alom toegankelijke en betaalbare toegang tot mobiele communicatie.
- Breedband: breedband wordt nog niet door de meerderheid van de consumenten gebruikt en valt daarom niet onder de universeledienstverplichting. Echter, het gebruik van breedband neemt snel toe, waardoor regelmatig opnieuw onderzocht moet worden of de dienst door een meerderheid wordt gebruikt.

Onafhankelijk van de evaluatie en de uitkomsten daarvan, wordt in de mededeling tevens een aanzet gedaan voor een bredere discussie over de toekomstige vormgeving van de universele dienst – en specifiek op de rol en de uitvoering van de universeledienstverplichting binnen het algemene Europese beleid van «breedband voor iedereen». De vraag is of het aanwijzen van een universele dienst een passend middel is om breedbandgebruik verder te ontwikkelen. Een reeks verkennende vragen wordt gesteld, die een brede maatschappelijke discussie op gang moeten brengen. De mededeling vormt zo de basis voor een breed Europees debat waarbij alle belanghebbenden in de loop van 2009 hun mening kunnen geven en alternatieve maatregelen kunnen aandragen. Op basis van dit debat zal de Commissie in de tweede helft van 2009 een mededeling publiceren waarin het debat wordt samengevat. In 2010 komen eventuele concrete voorstellen om de Universeledienstrichtlijn aan te passen.

Nederland erkent het toenemende belang van breedband voor deelname aan de samenleving. Nederland hecht aan een regelmatige evaluatie om te zien of breedband in de universeledienstverplichting moet worden opgenomen. Opname in deze verplichting moet alleen plaatsvinden als, zoals de Commissie ook aangeeft, breedbandtoegang een dienst is die voor vrijwel iedereen in Europa beschikbaar is. Dit zal voorlopig nog niet het geval zijn. Nederland heeft de hoogste breedbandpenetratie van Europa – in 2007 had 77% van de huishoudens een breedbandverbinding, vergeleken met een Europees gemiddelde van 36%¹.

Met de opname van een dienst onder de universele dienstverplichting, ontstaat voor de lidstaten de verplichting de toegang tot de betreffende dienst tegen een redelijke prijs te garanderen. Mocht breedband in de universeledienstverplichting worden opgenomen, dan vindt Nederland het belangrijk dat een lidstaat niet wordt verplicht om een partij aan te wijzen die deze dienst moet leveren, indien de markt in voldoende mate voorziet in beschikbaarheid en betaalbaarheid van breedband. Daarnaast zou het uitgangspunt moeten zijn de breedbanddienst zodanig te omschrijven dat een eventuele opdracht zo beperkt mogelijk kan blijven. Dat betekent, bijvoorbeeld, dat breedbandtoegang ook met draadloze en/of mobiele middelen zou moeten kunnen worden gerealiseerd.

¹ TNO MEC september 2008.

Mededeling over toekomstige netwerken en het internet

Raadsconclusies

De Raad zal conclusies aannemen in vervolg op de recent uitgebrachte mededeling van de Commissie «Toekomstige netwerken en het internet». Europa bereidt zich daarmee voor op het zgn. internet van de toekomst, waarmee wordt bedoeld op ontwikkelingen van het internet door een nieuwe informatierevolutie, uitbreiding van sociale digitale netwerken, mobiel internet en tv, nomadische (GPS-gebaseerde) diensten, en het gebruik van smart tags¹.

Om deze ontwikkelingen te stimuleren en de economische en maatschappelijke voordelen ervan optimaal te benutten wordt ingezet op een aantal activiteiten, waarvan de belangrijkste;

1. Gebruik van een nieuwe index voor breedbandgebruik (BPI) aan waarmee nationale prestaties op het gebied van breedband met elkaar kunnen worden vergeleken.
2. Het opstellen van richtsnoeren voor de toepassing van de regels voor elektronische communicatie in de lidstaten en een aanbeveling inzake toegangsnetwerken van de volgende generatie. Deze richtsnoeren en aanbeveling moeten volgens Nederland voldoende reguleringszekerheid scheppen voor aanbieders om structureel te kunnen investeren in de modernisering van hun telecomnetwerken. Nederland zet zich ervoor in dat de aanbeveling zich meer op algemene reguleringsprincipes concentreert en minder op de technische modaliteiten.
3. De Commissie zal haar werkwijze op het gebied van staatssteunregels die op breedbandprojecten van toepassing zijn aanpassen en samenvatten. Nederland is voor deze actualisering om zo de duidelijkheid en toegankelijkheid van de staatssteunregels op dit gebied te vergroten.
4. De herziening van de Universeledienstrichtlijn (zie vorig agendapunt).
5. Uitbrengen van een Witboek over ICT-normalisatie om te zorgen dat het internet open blijft voor concurrentie, innovatie en keuze voor de consument.
6. De Commissie wil een richtsnoer maken over de uitvoering van de bestaande regels over gegevensbescherming en een strategie ontwikkelen voor een veilig internet.

Nederland kan instemmen met de conclusies. Nederland ziet het belang dat Europa goed voorbereid moet zijn op de komende ontwikkelingen. Nederland is koploper binnen de EU op het gebied van breedband, en scoort na Zweden het hoogst op de combinatie van snelheid, prijs, concurrentie en penetratie. Nederland heeft daardoor een goede uitgangspositie om het «nieuwe internet» gestalte te geven en om ervoor te zorgen dat burgers en bedrijven de in de mededeling genoemde geavanceerde diensten ten volle benutten met alle economische en maatschappelijke baten die dat met zich mee brengt.

Roaming

Gemeenschappelijke aanpak

Het Franse voorzitterschap streeft naar een zgn. gemeenschappelijke aanpak over het voorstel voor verlenging en uitbreiding van de roamingverordening. Een gemeenschappelijk aanpak is aan de orde als het Europese Parlement zich nog niet plenair over het voorstel heeft uitgesproken. Een politiek akkoord is dan niet mogelijk.

Sinds juni 2007 is de Europese verordening van kracht die de hoogte van de roamingtarieven in de EU reguleert met betrekking tot mobiele spraak-

¹ Smart tags, ook RFID's genoemd, (Radio Frequency Identification) zijn chips voor het identificeren van producten of goederen, vergelijkbaar met barcodes. RFID zijn op afstand af te lezen met radiosignalen.

telefonie. Dit betreft de regulering van de tarieven (d.m.v. een Eurotarief) van het mobiel bellen vanuit en het ontvangen van een mobiel gesprek in een andere lidstaat. De Europese Commissie heeft de werking van de roamingverordening in de afgelopen periode getoetst. Uit een benchmark die het samenwerkingsorgaan van de Europese toezichthouders (European Regulators Group) uitvoerde, blijkt dat de verordening heeft geresulteerd tot een aanzienlijke verlaging in de roamingtarieven voor mobiele spraak telefonie. Er is echter nog steeds onvoldoende sprake van echte concurrentie: de gemiddelde consumentenprijzen bewegen zich rond het Eurotarief. Op grond van deze bevindingen heeft de Commissie voorgesteld de huidige verordening aan te passen op de navolgende punten:

1. De verordening te verlengen met drie jaar, tot 2013, waarbij de tarieven jaarlijks verder worden verlaagd;
2. Een afrekening per seconde in te stellen bij bellen in een andere EU lidstaat die uiterlijk na de eerste 30 seconden moet ingaan («setup»); bij gebeld worden geldt direct een afrekening per seconde;
3. Voor sms-berichtjes ook een Eurotarief in te stellen. De mobiele operators mogen elkaar maximaal € 0,04 in rekening brengen voor een geroamd sms-bericht. Consumenten gaan maximaal € 0,11 (excl. BTW) betalen.
4. Voor roaming van mobiel dataverkeer (bijvoorbeeld mobiel internet) een «wholesale» Eurotarief van € 1 per Megabyte vast te stellen;
5. Operators worden verplicht met betrekking tot roaming van mobiel dataverkeer een afrekeningplafond aan te bieden dat zonder nadrukkelijke instemming niet kan worden overschreden, ter voorkoming van extreem hoge rekeningen. Dit krijgt vorm in een transparantiemaatregel met ingang van 1 juli 2009 en het instellen van een afrekenplafond uiterlijk 1 juli 2010.

De meeste lidstaten hebben steun uitgesproken voor de voorstellen van de Commissie. Niettemin bestaat er op onderdelen nog discussie over elementen in de voorstellen, is de haalbaarheid van besluitvorming in de vorm van een gemeenschappelijke aanpak op dit moment nog niet zeker. Een tijdig akkoord over de voorstellen is wenselijk om de betrokken mobiele telecommunicatiebedrijven in staat te stellen de passende maatregelen te nemen voor de uitvoering van de verplichtingen. Volgens het voorstel zullen de initiële maatregelen van de gewijzigde verordening per 1 juli 2009 van kracht worden.

Nederland ondersteunt dit initiatief van de Commissie en verwelkomt het voorstel in het licht van de wens de consument niet te confronteren met buitensporige tarieven als hij in andere lidstaten gebruik maakt van mobiele diensten. Aangezien de Nederlandse toezichthouder OPTA onvoldoende mogelijkheid heeft om in te grijpen in tarieven die buiten Nederland worden vastgesteld en die door de Nederlandse operators aan hun abonnees worden doorberekend en aangezien OPTA ook geen redelijke doorberekening aan de gebruiker kan afdwingen, acht Nederland het noodzakelijk dat hiervoor gemeenschappelijke maatregelen worden vastgesteld die gelden in alle lidstaten van de EU.

Wat betreft de datum van inwerkingtreding van de voorgestelde voorziening die buitensporige consumentenrekeningen moet uitsluiten bij data-gebruik vindt Nederland met betrekking tot het afrekenplafond een eerdere datum wenselijk indien dit technisch haalbaar is. Deze Nederlandse wens krijgt vooralsnog onvoldoende steun van andere lidstaten.

Nederland kan zich vinden in de door de Commissie voorgestelde tarieven, waarmee excessieve tarieven worden geëlimineerd en niettemin mag worden verwacht dat voldoende ruimte wordt geboden voor concu-

rentie. Uiteindelijk zullen concurrentie en transparantie met betrekking tot zowel de tarieven als de voorwaarden, zich zodanig moeten ontwikkelen dat met name «retail» regulering (het door middel van regelgeving vaststellen van tarieven voor de eindgebruiker) niet langer noodzakelijk is. De tijdelijkheid van de voorgestelde aanvullende regulering en het opnemen van een evaluatiemoment komen daaraan tegemoet. Nederland kan dan ook instemmen met het voorstel voor verlenging en uitbreiding van de roamingverordening.

Toezegging informatie over onbedoeld roamen in de grensstreek

Tijdens het algemeen overleg met de vaste commissie voor Economische Zaken op 5 juni 2008 heb ik toegezegd uw Kamer in antwoord op een vraag van de heer Hessels nader te zullen informeren over onbedoeld roamen in de grensstreek en of het mogelijk is dit te voorkomen (TK 2007–2008, 21 501-33, nr. 172). Navraag bij de Commissie naar aanleiding van de door de Commissie uitgevoerde consultatie inzake roaming leert dat het een beperkt probleem betreft hetgeen geen nadere Europese regelgeving rechtvaardigt. Ik heb deze kwestie nogmaals bij de mobiele operators onder de aandacht gebracht. Er wordt momenteel door de markt bekeken of er een werkbare oplossing voor dit probleem te vinden is. De oorzaak is gelegen in geografische omstandigheden en toesteltechnische redenen. Het is niet te voorkomen dat signalen de grens overgaan. Dit heeft onder andere te maken met het verloop van de landsgrenzen. Wel bestaan er internationale afspraken over de maximale veldsterkte van dergelijke signalen. Toezichthouder Agentschap Telecom voert momenteel metingen uit om te onderzoeken of deze afspraken worden nagekomen. De verwachting is dat het onderzoek van Agentschap Telecom binnen twee maanden afgerond zal zijn. Overigens is een oplossing voor consumenten voor handen, doch deze is weinig gebruiksvriendelijk. Door het UMTS/GSM-toestel niet in te stellen op automatische netwerk selectie, maar op handmatige selectie kan ongewild roaming in de grensstreek worden voorkomen. Het toestel blijft dan zoeken naar een Nederlands netwerk en zal niet overstappen op een buitenlandse provider. Echter, als de grens wordt overschreden moet het toestel wederom worden omgezet om gebruik in het buitenland mogelijk te maken.